श्रीराम॥ द्रोणबोलेउताविळ गुरुदक्षिणां वेपिनांकाळ पाचारुनिसिद्धयसफळ प्राप्तजाला
विरहो १ बहुकाळवसंमासामानि तुम्हींसंकल्पकेलायत्नेनि तेंसद्रुकरुनिआमुचारुलिं उनि
र्णजालेंपाहिजे २ द्रुपदराजापांचाळीतें रणिं जिंकोनिसदैत्राक्ती बांधोनिवोपीमाझाहा
तिं गुरुदक्षिणापावली ३ अकोनिकन्यापार्थीवचन आवस्यलणातिकोरवजन आसापी
तांदुर्योधन प्रस्तानभेरिगकीसो ४ स [illegible] रंगसेना धावघातला निशाणी अश्व
कुंजररथिनानां शास्त्रांत्रिसिधजले ५ [illegible] गलीआपार बळेचालीलाकोरभार ह
उबडिलेंपांचाळपुर वार्त्तापुढेंपरिसोनि ६ [illegible] रहितप्रधानसेना विरस्त्रीचढलीयज्ञसेना स्तु
द्रुपसिदखासेना आवेशानधेरज्यापरि ७ [illegible] दविरभारिं पांचाळनिघालाबाहेरि उभय
दळांचाजुंझारिं रणकल्लोळमाजला ८ आर्जुनविविआचार्यातें मनिअहंकारकोरवांतें न
धरुनिआलिंद्रुपदांतें त्रोसबळेंआधुलीयां ९ परंतुजाणवलेंअंतःकरणा त्रासपावलेको
रवसेना रणिधैर्यनव्हलेकोणा पाविंदउनिपळतिले १० यावरिकोहिरुपप्रकरणि करुनिदाखवि
नयनि तववरिस्वस्थरथासनि आर्धकोसानंतरें ११ राहोंकौतुकराहोयेथें म्हणोनिद्रोणासहित न

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(२)

आ तेवें संग्राम आरंभुन उभयमारिं माजला १२ रणीं मुखी पांचाळराज धरंन शक तिधृतराष्ट्र फ०
तनुज दर्पभ्र जालीयांकाज सिद्ध आम्ही पांघेले १३ ऐसा आवांका धरुनि पोटीं द्रोणाच्या २४
घेउनि पाठि धर्मभिम आणिकिरीटि उध्य दृष्टील क्षीति १४ बके दुर्धर पांचाळबळ लोटले
जैसे सुंसमुद्र जळ कौरवसेना रुउरानळ प्रज्वलितप्रतापें १५ येकु धावें विसावाव्या येकु धा
वे सोसावया उभय भागि विरश्रीया नाउवना चोळागे १६ कुंजरा वरि कुंजरभार राउतांव
रि आसुवस्वार नानांश्रास्त्रीपाइं ववि[illegible]निसरकले १७ रथलोटले रथावरि जैसे गी
रिवरि माहागिरि घडकाला [illegible] उतनिकउकुआर १८ सुरहस्तें निबळापरी
मानें पांचाळमानि जैसि चुळें गज[illegible]चानें जेजे साधांवतु १९ रथें सिपकवटल
पुढें लक्षने मिळा कौरव तोडे धनुष्यी ज[illegible]कुन्हाउं वज्रातुल्प तेजाला २० घनें घातलेंली
सातवांकउ नैसि संधानक्रियागाढि धनुष्यावोढवाव यावोढि वावोनसाधे कौरव २१ सीन्न
भिन्न शातसायक नेमुनि विंधीले येकयेका सामोरा यावयां आंकांक धीर्य कोण्हा नधरवें २२
उरिं सिरिं बहुत वदनि वीरभेदिले तिक्षण बाणि आघ कुंजरा वियाश्रेलिं येकयेक त्रासिले २३

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(२८)

आम्ही वेत्रागुरु शिदिक्षा लक्षितां नलक्षवे लक्षा चोजवारें सुरव्यमुख्या कर्णादिकां मानसिं २४
दुर्योधन दुषासन विकर्ण सुबाधैकु दीर्घलोचन जुंझामिनलेयया बाण असंख्यात भेदले २५
द्रुपद म्हणे कौरवाते द्रोणांसमान मानुनि मांत्तं धनुष्य घेउनि साहानें दंडवत मज घाला २६ मासि
या गुरुबंधु वेदास तेंमि मानिनि निजसिद्ध्य विप्र अर्जुनें विशेष मज पासुनि आभ्यास २७
आत्ताधृज पाविंदुराषा धरुनि [illegible] नेवेरा गुरुआवलामाहो दृषा पान्दुलीज्ञ
लेति २८ जेविआलात चक्रेरखा तैविह [illegible] यागदेखा कौरवसैनें विपाल्लोका मांहाअँन
मांडले २९ द्रुपदरायाचा पुत्रा [illegible] सहपरिवारि एकाले देखोनि समरी
पांचाळपुरिं आल्हादु ३० शंखभेरि मृदं[illegible]राळी गोंधळ गाजे पांचळदळी माहावीरा शि
यां आरोळी जयजयकार माजला ३१ नाना शस्त्रे धरुनि मुष्टी नगरवासि लक्षकोटि कौरव
सेनेंचिया पाठि ताउण करित धावले ३२ द्रुपदाचे बळ सधानु नागराचें करतांडले तेणें कौरवाचें
शैन्यें दाहिदिशा भंगले ३३ कर्णविकर्ण दुशासन थोरेंनराकें दुर्योधन आनेकराजकुमर जाण
माघारले परौतें ३४ धृतराष्ट्राचे निबर्जितनुज रायादुर्योधनांचे अनुज एकतां देखोनि पांचाळराज

आ० याळीपीटुनिहोहांसतु ३५ म्हणोंअंधबाळकें चक्षुहिनें सैराधकतिआउरानें हातिंधरुनिआभयद ग्र ०
नें निटवाटलावाका ३६ घायेंवारेलागयेका दीर्घस्वरेंभारितिहाका येकळलणतिराखाराखा घांव ३४
तिभीमार्जुनां ३७ सेनापराभविलीमोडें पळतपावलीपाउवाकाउं हेदेखोनिदळगाढें भीमअर्जुन
(3) सोभला ३८ द्रोणाच्यर्यकरुनिनमन सवेगउठिलेदोघजण रथिवळघलाअर्जुन धनुष्यबाणास
जुंतीलें ३९ गदाघेउनिउठतावेळु पुढेंधाविनलाभिमसबळु जेविमांडलाप्रळयकाळु दंडपाणिंपु
ढातें ४० पारचारिलारणेतावु पुढेंधाविनलाभीमसबळु जेविमांडलाप्रळयकाळु दंडपाणिं २
भुतातें ४१ तीमिंगिळरिघेसमुद्रजळीं तैसा भीम पंचाळाजवळी बळेंमिसळलारवळबळीं
सैनांयस्से सेनांचि ४२ आसंख्यातकुंजरथाट अतिमयोद्काचेपाट सावरिउगवलेबळीष्ट ग
दाघायें ताडिलु ४३ गदाघायेंकुंभस्थळें फुटतिजैसिपक्कफळें मस्तकेंलोहळुसकें जेविफुटती
फउफळा ४४ कुंभाच्याळाशरुनिघरालें रक्तप्रवाहताम्रपर्णि मुक्ताफळांचियाश्रेणि उभयभांगिवीरु
रत्यां ४५ बळेंबैसतांगदाघातु कुंजरम्हारेमीमहांदंतु पळतिजेसिसिखरासहितु त्रैल्सपत्र
ताडितां ४६ विषाळबाणाच्यावोळी आसंख्यपाउनिरणमंडळीं पुढांधाविनलाअतुर्बळी माहांरथीमाराव
पा ७

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(3A)

अस्वसारथिरहंवरु येकेघारंकरिकातुरु पडिरावतेंसिचारु सडसजाददुखंउ ४८ नगारिकेंमानुनिदीनें
नमारिजेतिचभीमसेनें शाळुंवळीजेतिचगोधनें तेविम्हणतिजापरतें ४९ येरिकउंविजइपार्थगुरव
वयागुरुचेंभर्त्त द्रुपदलसुनियांरथु वायुवेगेंप्रेरिला ५० अस्वकुंजमार वीमांउितिरणजुंझार
रथयोधेंशतसहस्र बाणधारिंखंडिले ५१ पदातिदळावरिआंगवण त्रुणप्रायेंलेखीकवण सुटतो
अर्जुनांचेंबाणें उभयप्राणसांडिति ५२ बाणधाराअकस्मात सिरउजविलेंमुगुटेंसहित शस्त्रेंउभारि
लेहात नमातेंउसळति ५३ बाणलाउनियां चरणिं कोयळउलंउनिधरणिं वेगुनलक्षवेनयनि सं
धानांच्यासर्वथा ५४ आसुइनदिचेंरवळखळ… तिसमुद्राविवाट मार्गदावावयानिर आपारप्रे
तेंचालीरखी ५५ असंख्यनिमालेरणतळवटि आ…तेहिदिघल्यापाठिं अर्जुनांच्याबाणांचिरषी गव
नदिसेलपावया ५६ हाहाकारमाजलाप्रबळ …लागपंचाळदळ येकलणतिहाप्रळयानळ आ
लाद्भुतमांडला ५७ आसोफाल्गुणचापधारि धांवेनलाद्रुपदावरि तेणेंपार्थरणचतुरिं सहसगलिं
विधीला ५८ तोसाहोनिधनुष्यपाणि पांचाळविंधीलालक्षबाणिं हेंदेखोनिरणांगणिं सत्यजीतुधा
विनला ५९ द्रुपदघालुनियांपाठि युध्यापाचारिकीरिटि पार्थहासोनियांमुष्टी बाणदशकुसोडिले ६०
तेंसोडुनिसत्यजितें दोघापउखळीलापार्थ म्हणतिवारिवेचाहातें उठतिंदाविआमुतें ६१ आलिकचाप
बांधानिकरिं सत्यजितुलोटस्यासमरिं जेविजिणावयावज्रधारि उरिराबरुधातला ६२ दोघेसुसामिने

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan … Mumbai

आ० लेखणिं शंकानांहि अर्जुनामनिं भीमदेखतांहि नयनि चोजपाहें अंतरें ६४ आस्यसारथिआणीरथ प्र०
चुणकिला निमिषांत चरणचालिसत्यजित उठे जेसामिनला ६५ सीरछेदावयाहाते पुढेंपाउलप्रेरि ३४
लेंपार्थं धाकें तलजितते थें हाकमारूनिपळाला ६६ युधामन्युआणिं अर्जुन संग्रामजालाचोगुणें
जैसा त्राक्रविरोचनें त्राकपुरिकारणें ६७ पांचाळाचा त्रारसंधाळूनि अर्जुनांभासे जैसेंतृण जविकों
(५) त्राद्धी कांचुसान निष्टावतुनलेखा ६८ गांडिवमंडळापासुनिशाहाहो वर्षो लागलाजाणम्हाहें
व्योमधरणिमाजिवायो वारयांतेंखुंटला ६९ त्रिबोउठाटला आकाशिं नित्रांबलोपलानेजारासिं ३
तमकोंदलादाहिदिशिं कोण्हाकोण्हीनदेखे ७० अर्जुनाचिसंधानकळा अश्चर्यवादेपसकळा
पंचाळकळणेंकुविणवेळा महातुल्यमांडली ७१ ध्वजासहितछत्रगुलिं चापछेदुनिपाडिलेंधरणिं
तयाचिपाणिपंचबाणिं आश्वसारथिमारिले ७२ प्रभुजाकळीस्पोसधु तेविमुलसापांचाळन्हपु
शरिरस्मरणांचादिठु हरयालरंमावळला ७३ गांडिवठेउनितांतडि रथात्केंघातलीउडि धावोनियां
आंगप्रोढि ह्पदहातेंबोदिला ७४ उडिघालुनिसमुद्रडोहिं चंचुवेधरूनिकाढिजेअहि तयागरुडाऐसा
पांहि पांचाळबाहिकचळीला ७५ यकहास्तुयिबेतळी दुजासुदलाकेशनाळी प्रचंडदस्तेसामोंळी
वाहुनियांचालविला ७६ आंगबळेंउचलुनिहातिं आणुनिसुदलाआपुलेंरथिं बंधुवर्गांचियेपंक्ती

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

अयजयकारेंगर्जीति ७७ पांचाळदळीवाजिनलीहाक धाकेंपळालेयेकयेक आनंदलेंकुरुनायेकें हातेंपी
टितिटाळीयां ७८ मर्दविधापांचाळपुर वेगिंधाविनलेकौरववीर प्रजाकरितिहाहाकारें तेंअर्जुनेंऐकीलें ७९
दुतधाडुनितानतऊ सर्वासिह्मणेंहेंबुद्धिलुऊ प्रजापीडणांचिप्रौढि कायम्हाध्यतामिरवले ८० द्रुपदींजिंकि
लीयांसमानि द्रोणाचिहेसर्वलक्ष्मि तुह्मीआभीळासिनांकर्मि दोषविभागिहोतसा ८१ आसुचाउरुचाबं
धु तोआमुतपरमवंद्य ह्मणेनिनकारिचहासबंध मानेंरथिंबैसविला ८२ प्रेतेंप्रेरुनियांआपण धरुनिं
आणविलाप्रथान तेहेसहितजेथेंद्रोण तथावापापातऊे ८३ उदंकरुनिद्द्रोदपुत्र म्हणेंमजभेटिजेमि
त्र द्रोणआवलोकुनिवक्र मंदहास्यबोलतु [illegible]गेंराजपाआसिवचन तुंभुपाळमिब्राह्मण तुंद
तासर्वसंपन्ने दीनआह्मीमागते ८४ आराज[illegible]हेंत्यांतें बोलतीयेथार्थहयेशें आतांनव्हे
मानेंतुतें तरिमीत्रहमानिकां ८५ द्रुपदह्मणे[illegible]चार्या करणेंनलगेयेथआश्चिर्या हरिअथवाजये
अेस्वर्या पुरुषपावेप्रारब्धें ८६ काळेंलाभकाळेंहानि याचाविषादकाइसामानि तोषलाभेंपरमदुःशानि
चिंत्तनघालीजाणता ८७ आवगुणांसिकरणेंगुण हेंउत्तमपुरुषाचेंलक्षण उचितांतुकल्पांआसान
तेसत्तानस्मरेनां ८८ देवांपुढेंनचलेबळ अेसेंबोलतिविवेकक्षुद्राळ कुबेरसखासर्वकाळ दैन्यभोगि
शंकर ८९ आसोसुहृतभोगिपायें समर्थकरितेंकाइनोंहें तुजसारिखारक्षीलाहे हेंकाइनवलबोलणें ९०
अेसेंबोलतांद्रुपदरायां द्रोणाद्वलेंप्रेमहृदया आणिरुलीयामाया मजपासावतुजनोंहि ९२ वाळमित्र

... Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. Joint project of ...

५४

अ० आलोतुली आविवेशावियेनिजआश्रमिं येकत्रवर्त्तलोंबंधुधर्मिं तोअवउमजपाहें ९३ क्लेशाकाळीअति अ०
संकटिं ओजिपावलासिमाझियेदृष्टी तुसीपावेदाहोयेतुटि तेंम्यांकेलेपाहिजे ९४ जेम्यांसोडिलेपुरुषार्थें ३४
सातेंभागतुतें अयनेदत्तसेंतयातें स्वीकारूनिसुखभोगि ९५ जाल्हविच्यादक्षणतिरिं चर्मन्वतिचाउतरतो
रिं गंगायेमुनांमध्यपरिं राज्यभोगिंचिरकाळ ९६ कपिलेवियेउत्तमपुरि विशाळकनकांचामंदिरिं पुत्रं
(5) बंधुसहपरिवारिं राज्यभोगिंचिरकाळ ९७ गंगाकुळ [illegible] नरसेत्रिं आम्हींआसावेंअहिछत्रिं गुरुदक्षणांपु
डुपुत्रिं जेंकांमातेंवापिलें ९८ असेंबोलोनि पं[illegible]चा कीर्ते स्वस्थानाघाडिलेंमानेबहुतें परिनेंअपमानांचि
[illegible]वांळवन्हिस्मरेंना ९९ [illegible] गिहुतिदे [illegible] णांचेतजआधीक आतांसंतोषेनिश्चिउरातव ४
तपोबळेंआपुलीयां १०० पुत्रआयोनिज [illegible] भारद्वाज असेसंकल्पांचेवोज धरितांजालामा
नसिं १ यापरिजिणोनिसमरिं आहिछत्रनंगिन [illegible] लांसिगुरुदक्षणेवारिं अर्जुनेंराज्यदिधलें २
सेंपादिलीद्रुपदाराजाचिकथा पुढांआवधान [illegible] कुडामंत्रकौरवनांच्या सांगेलकलिकप्रधान ३
इतिश्रीआदिपर्वलिलिं कथाभिमभयनांत्रानि सद्गुरुपांडुरंगचरणिं स्पर्शोंआलीप्रवाहें ४ येथुनिमु
क्तेस्वरांचेंचरित्र हें विठुउरिकक्षेत्र सभाग्यभाग्यांचेंपवित्र श्रवणसुस्नातजेहोति १०१ इतिश्रीमा
अ० द्रुपदपराभवोनाम ३४ ४ ४ ४ ४ ४ ४ ४ ४ ४

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com